

Стара програма	Волощук Є. В.	Ніколенко О. М. і колектив	Снегірєва В.В., Бушакова О.В., Горобченко І.В., Каснюк О.В.
7 клас			
<p>Загалом: 23-25 творів: 6 балад, 4 романи (один з яких – у вигляді окремих розділів), 6-8 віршів, 4 новели, 2 оповідання, 1 повість</p>	<p>Загалом: 26-28 творів: 7 біблійних оповідей, 2 легенди, 4-6 балад, 8 романів (уривки, 2 з них – на вибір учителя), 1 щоденник, 4 оповідання</p>	<p>Загалом: 19 творів: 5 балад, 4 роман (уривки), 3 вірші, 3 новели, 2 оповідання, 1 повість</p>	<p>Загалом: 17 творів: 3 балади, 5 новел, 2 романи, 5 оповідань, 3 вірші, 2 повісті (автобіографічні)</p>
<p>Вступ (2 години). Оригінал і переклад. Види перекладів, специфіка художнього перекладу. Переклад і переспів. Жанр балади у європейських літературах (10 годин). Балада як жанр фольклору та літератури. Характерні ознаки балади. Фольклорні балади. <u>«Король Лір і його дочки».</u> Моральний урок у творі. Король Лір як вічний образ. <u>«Як Робін Гуд став розбійником».</u> <u>«Поєдинок Робіна Гуда з Гаєм Гізборном».</u> Ідеї свободи і служіння народові. Образ народного захисника Робіна Гуда. Літературні балади. <u>Йоганн Крістоф Фрідріх Шиллер (1759–1805).</u> <u>«Рукавичка».</u> Випробування головного героя балади. Образ справжнього лицаря, його мужність, відвага, людська гідність. <u>Адам Міцкевич (1798–1855).</u> <u>«Світязь».</u> Утвердження любові до батьківщини й героїзму в баладі А.</p>	<p>Вступ. Історія та вигадка в літературі. Історія в літературі й література в історії. Відтворення історичних подій та історичних постатей у художніх творах. Історія та вигадка. Реальність у фантастичних творах. Моральні цінності у літературному зображенні історичних, незвичайних і фантастичних подій. Категорії літератури: прекрасне й потворне, героїчне, комічне й трагічне. Частина 1. Біблія – духовна скарбниця людства 1.1. Зі Старого Заповіту. Історія <u>Йосипа Прекрасного.</u> Моральні й психологічні причини розправи братів над Йосипом. Порятунок Йосипа з колодезя та його подальший шлях у Єгипті від раба до першого помічника фараона. Нова зустріч Йосипа з братами та прощення. Викриття заздрості й підступності в оповіді. Образ Йосипа як втілення цінностей віри, відданості, чесності й сили</p>	<p>Вступ. Роль художнього перекладу в сучасну добу. Оригінал і переклад. Види перекладів. Видатні українські перекладачі. Герої та героїні балад (1 фольклорна і 1 літературна балади за вибором учителя) Балада як жанр усної народної творчості. Характерні ознаки балади. <u>«Король Лір і його дочки».</u> Моральна проблематика твору. Сюжет випробування. Король Лір як вічний образ. <u>«Як Робін Гуд став розбійником».</u> <u>«Поєдинок Робіна Гуда з Гаєм Гізборном» (1 за вибором учителя).</u> Ідеї свободи й служіння народові. Образ народного захисника Робіна Гуда. Літературна балада та її ознаки. Подібність і відмінність від народної балади. <u>Йоганн Крістоф Фрідріх Шиллер (1759–1805).</u> <u>«Рукавичка».</u> Випробування головного героя балади. Образ справжнього лицаря,</p>	<p>Вступ. Жанри художньої літератури. Часи легенд. Балада Йоганн Вольфганг фон Гете (1749–1832). “Вільшаний король”**** Фольклорна основа балади, її алегоричний зміст. Співвідношення фантастичного і реального у творі. Адам-Бернард Міцкевич (1798-1855). «Світязь». Патріотичний мотив як провідна ідея твору. Символіка образів, національний колорит балади. Роберт Луїс Стівенсон (1850-1894). «Вересовий трунок». Уславлення духовної стійкості, мужності і самопожертви у боротьбі з ворогами. Фольклорні елементи у творі. Твори для додаткового читання <u>Балади про Робіна Гуда.</u> <u>Фрідріх Шиллер “Івкові журавлі”.</u> <u>“Рукавичка”.</u> Перлинки на долоні. Новела Едгар Аллан По (1809–1849) «Жабка» (2 год.). Мотив помсти і відплати за зло у новелі. Образи короля, Жабки, Тріпетти.</p>

Міцкевича. Символічні образи, елементи фольклору у творі.

Роберт Льюїс Стівенсон (1850–1894). «Балада про вересовий трунок». Основний конфлікт балади (батько і син – король, свобода – рабство). Утвердження духовної сили піктів, їхнього героїзму в захисті національних цінностей. Символіка твору.

3. Історичне минуле в літературі (10 годин).

Вальтер Скотт (1771–1832). «Айвенго» (огляд, 3-4 розділи за вибором учителя). В. Скотт – засновник історичного роману. Історія і художній вимисел у романі «Айвенго». Утілення в образі Айвенго кодексу лицаря, художні засоби створення образу. Зіткнення добра, краси й справедливості із жорстокістю і підступністю. Образи Бріана де Буагильбера, принца Джона, Фрон де Бефа, Моріса де Брасі, Ровени, Ребекки. Історичний колорит твору та засоби його створення. Динаміка сюжету і гумор.

Друга світова війна у європейській поезії (К.І.Галчинський («Лист із полону». «Пісня про солдатів з Вестерплатте та ін.), А.Маргул-Шпербер («Про назву концтабору Бухенвальд»), І.Вайсглас («Круки»)) та інші – 2-3 твори за вибором учителя).

Зображення трагедії Другої світової війни з різних боків Європи.

прощення. Інакомовний зміст колодязя.

1.2. З Нового Заповіту. Божа Матір. Дитинство Христа. Хрещення Ісуса Христа. Іоан Предтеча. Чудеса Ісуса Христа: примноження хлібів, зцілення десяти прокажених та повернення зору сліпому. Моральні цінності, утверджені в оповідах про чудеса Христа. Інакомовний зміст притч про немилосердного боржника та про вівцю, яка заблукала.

Інваріантний компонент. Зі Старого Заповіту: історія Йосипа Прекрасного. З Нового Заповіту: Божа Матір. Дитинство Христа. Хрещення Ісуса Христа. Іоан Предтеча. Чудеса Ісуса Христа. Притчі про немилосердного боржника та про вівцю, яка заблукала.

Частина 2. Історія в літературі

2.1. Легенди та балади. Легенди та народні балади.

Легенди середньовічної Європи. Розвиток жанру балади; його ознаки. Історія та фантазія в легендах і баладах. З легенд про короля Артура. Меч і ковалдо. Король Артур і лицарі Круглого столу. Втілення ідеалу лицаря та правителя в образі короля Артура. Ставлення Артура до друзів та ворогів. Казкові елементи в легенді про меч і ковалдо.

З народних балад. «Як Робін Гуд став розбійником». «Король Лір і його дочки». Історична основа й

оспівування мужності, відваги, людської гідності.

Адам Міцкевич (1798–1855). «Світязь». Утвердження любові до батьківщини й героїзму в баладі А. Міцкевича. Символічні образи та фольклорні елементи у творі.

Роберт Льюїс Стівенсон (1850–1894). «Балада про вересовий трунок». Основний конфлікт балади (батько і син – король, свобода – рабство). Утвердження духовної сили піктів*, їхнього героїзму в захисті національних цінностей. Символіка твору.

Лицарство в літературі

Вальтер Скотт (1771–1832). «Айвенго» (2–3 розділи за вибором учителя). В. Скотт – засновник історичного роману. Історія і художній вимисел у романі «Айвенго». Утілення в образі Айвенго кодексу лицаря, художні засоби створення образу. Зіткнення добра, краси й справедливості із жорстокістю і підступністю. Головні образи твору. Історичний колорит твору та засоби його створення. Динаміка сюжету і гумор.

Пам'ятаємо про минуле

Друга світова війна у європейській поезії: К.І.Галчинський (1905–1953) («Пісня про солдатів з Вестерплатте», «Лист із полону»), А. Маргул Шпербер (1898–1967) («Про назву концтабору Бухенвальд»)) (1 твір за вибором

Гуманістичний пафос твору.

Гі де Мопассан (1850–1893) «Намисто» (2 год.). Соціальні мотиви у творі. Образ Матильди Луазель, його привабливість. Своєрідність авторського гумору.

О. Генрі (1862–1910) «Дари волхвів», «Останній листок» (2 год.).

Моральний зміст новели «Дари волхвів», її зв'язок з біблійним сюжетом. Родина Діллінгем Янг як символ істинного кохання і відданості. Звеличення у новелі «Останній листок» людської жертвності і гуманізму. Образ Бермана, його багатогранність. Християнські мотиви у творі.

Етгар Керет (нар. 1967) «Розбити містера свина» (1 год.). Погляд автора на сімейне виховання й традиційні цінності. Особливості світобачення дитини й дорослого. Динаміка образу хлопчика Йоаві.

Підліток у вирі часу. Роман і повість. Джефрі Тріз (1909-1998). «Слідами змови». Історична епоха та її художнє відтворення у романі Джефрі Тріза. Англія кінця XVI століття очима автора. Пригоди Річарда Браунріга та Кетрін, їх роль у розвитку сюжету. Зображення у романі історичних особистостей (Шекспір, Бербедрж, королева Єлизавета). Художні особливості твору.

або **Джон Бойн (нар. 1971) «Хлопчик у смугастій піжамі».** Історична основа роману Джона Бойна. Події Другої світової війни, трагедія Голокосту очима хлопчика Бруно. Образи Бруно і Шмуля, спільне і відмінне між ними.

Джон Бойн «Хлопчик у смугастій піжамі» або Е.Е. Шмітт «Дитя Ноя» (1 твір за вибором учителя).

Джон Бойн (народ. 1971). «Хлопчик у смугастій піжамі». Зображення Другої світової війни крізь долі дітей і дорослих. Теми нацизму та Голокосту в повісті. Образи дітей (німецький хлопчик Бруно, єврейський хлопчик Шмуль), їхня дружба і взаємодопомога. Ідея рівності представників різних рас, націй, національностей і народів у творі. Трагічний фінал як відображення злочинів фашизму.

Е.Е. Шмітт (народ. 1960) «Дитя Ноя». Доля дітей у період Другої світової війни. Духовний подвиг священика Понса, його турбота про дітей. Тема культури у творі. Біблійні мотиви**.

4. Духовне випробування людини (6 годин).

Джеймс Олдріж (нар. 1918). «Останній дюйм». Проблема взаємин між батьками й дітьми. Символічність назви оповідання. Образи Бена і Деві, художні засоби їхнього створення. Віра у внутрішні можливості людини, подолання нею життєвих випробувань, здатність до порозуміння. Утвердження сімейних цінностей.

Редьярд Кіплінг (1865–1936). «Балада про Схід і Захід», «Якщо...»****. Протистояння і примирення Сходу й Заходу в «Баладі про Схід і Захід» Р. Кіплінга. Антитези у творі. Ідеї

народна фантазія в баладах про Робіна Гуда. Критика суспільних стосунків середньовічної Англії в баладах про Робіна Гуда. Робін Гуд як уособлення народної мрії про героя, захисника від сваволі влади. Ставлення оповідача до Робіна Гуда. Втілення типу «шляхетного розбійника» в образі Робіна Гуда. Тема стосунків батьків і дітей у баладі про короля Ліра. Помилка короля Ліра; причини його трагедії. Образи дочок короля Ліра. Моральні вади Регани й Гонгорелли. Любов Корделії. Король Лір як символічна постать і «вічний образ» світової літератури.

Літературні балади.

Фрідріх Шиллер (1759–1805). «Рукавичка». Стислі відомості про автора. Історія створення балади «Рукавичка». Король та його двір у баладі. Жорстокість Кунігунди. Моральні якості Делоржа; сенс його вчинку.

Адам Міцкевич (1798–1855). «Світязь». Стислі відомості про автора. А. Міцкевич та Україна. Історичний контекст балади «Світязь». Історія походження озера у творі. Боротьба за свободу. Природний світ і фантастичні елементи у творі.

Інваріантний компонент. 3 легенд про короля Артура. «Меч і ковадло». «Як Робін Гуд став розбійником». «Король Лір і його дочки». Фрідріх Шиллер.

учителя). Відображення антигуманної сутності війни у віршах. Ідеї збереження життя та людських цінностей попри трагічні обставини.

Джон Бойн (народ. 1971). «Хлопчик у смугастій піжамі». Зображення Другої світової війни крізь долі дітей і дорослих. Теми нацизму та Голокосту в повісті. Образи дітей (німецький хлопчик Бруно, єврейський хлопчик Шмуль), їхня дружба і взаємодопомога. Ідея рівності представників різних ра націй, національностей і народів у творі. Трагічний фінал як відображення злочинів фашизму.

Сила дружби і кохання
О. Генрі (1862–1910). «Дари волхвів», «Останній листок».

О. Генрі – майстер новели. Моральні цінності в новелі «Дари волхвів». Біблійні мотиви у творі. Роль художньої деталі. Новела «Останній листок» – гімн людині, що здатна на самопожертву заради ближнього. Специфіка розкриття образу Бермана. Образи дівчат, їхня динаміка (Сью, Джонсі). Особливості художньої мови новели; розповідач.

Вірші зарубіжних поетів про дружбу і кохання: П'єр Ронсар (1524–1585) «До того, як любов у світ прийшла...», Р. Бернс (1759–1796) («Моя любов...»), Й.В. Гете (1749–1832) («До моїх пісень...»), Г. Гейне (1797–1856)

Засторога проти фатальних наслідків людської жорстокості і війни. Особливості авторського стилю.

Ліан Турюн (нар. 1956) «Лише хмари танцюють з зірками». «Недитячі» проблеми дитинства у оповіді Ліан Турюн. Марійка, причини її депресії і зворотний шлях до реальності. Зв'язок з мамою – необхідна умова дитячого щастя. Образи Марійки і Якуба, їх динаміка. Щирість оповіді, оптимізм фіналу.

або **Кетрін Патерсон (нар. 1932) «Міст у Терабітію».** «Міст у Терабітію» – історія-притча про дружбу двох дітей, про життя і смерть, дорослішання і духовне зростання, розуміння і прощення. Уявне королівство Терабітія як символ дитячих мрій. Образи Джесса і Леслі. Автобіографічний характер твору.

Твори для додаткового читання:
Шолом-Алейхем «Хлопчик Мотл».
Ульф Старк «Диваки і зануди».
Люсі-Мод Монтгомері «Енн із Зелених Дахів».

Нишпорку викликали? Детектив
Артур Ігнатіус Конан Дойл (1859–1930). «Обряд дому Месгрейвів» або «Пістрява стрічка». Захоплива інтрига – основа детективного твору, особливості сюжету і композиції у ньому. Образи Шерлока Холмса і Джона Вотсона, розподіл між ними ролей у художньому просторі твору. Сутність дедуктивного методу. Родинна легенда як основа детективного сюжету оповідання «Обряд дому Месгрейвів». Засоби

миру і дружби. Динаміка образів головних героїв (Камаль, Полковничий син). Проблема духовного випробування людини та її моральної стійкості у вірші Р. Кіплінга «Якщо...». Сюжет і композиція вірша. Художні особливості твору, його провідна ідея (людина повинна залишатися собою у різних життєвих випробуваннях, зберігати вірність моральним принципам).

5. Дружба і кохання (9 годин).

Вірші зарубіжних поетів про дружбу і кохання: П'єр Ронсар (1524-1585) «До того, як любов у світ прийшла...», Р. Бернс (1759-1796) («Моя любов...»), Й.В. Гете (1749-1832) («До моїх пісень...»), Г.Гейне (1797-1856) («Коли настав чудовий май...»), Адам Міцкевич (1798-1855) («Непевність») та ін. (2-3 твори за вибором учителя). Поетизація високого почуття кохання, розкриття у віршах його впливу на людину.

Шолом-Алейхем «Пісня над піснями», У. Старк «Маленька книжка про любов» АБО «Диваки і зануди» (1 твір за вибором учителя). Шолом-Алейхем (1859-1916). «Пісня над піснями». Віхи життєвого і творчого шляху письменника. Відображення у його творах культури та долі єврейського народу. Тема кохання в повісті Шолом-Алейхема «Пісня над піснями». Еволюція героїв (Шимек і Бузя) у часі. Біблійні мотиви в

«Рукавичка». Адам Міцкевич. «Світязь».

Варіативний компонент 1. 3 легенд про короля Артура. 3 легенд про Робіна Гуда. Гамельнський щуролов. Р. Л. Стівенсон. «Вересовий трунок». Й.В. Гете. «Вільшаний король». А. Міцкевич. «Альпухара». Ф. Шиллер. «Івікові журавлі».

Варіативний компонент 2. Легенди, народні та літературні балади за вибором вчителя (1-2 твори).

2.2. Історичні постаті й події в літературі.

Історичний роман: романтика минулого. Вальтер Скотт. «Айвенго» (ключові епізоди). Стислі відомості про автора. Вальтер Скотт як засновник жанру історичного роману в європейській літературі. Особливості романів Скотта. Історія створення роману «Айвенго». Зображення історичних подій та постатей у романі; відображення реалій середньовічного суспільства. Лицарська культура й лицарський кодекс честі. Айвенго й Чорний Лицар як взірцеві лицарі. Втілення зворотного боку лицарства, жорстокої сваволі та егоїзму в образі Бріана де Бугільбера. Жіночі образи в романі; лицарський культ Прекрасної Дами. Критика національної й релігійної нетерпимості в романі.

Олександр Дюма (1802-1870). «Три мушкетери» (вибрані епізоди).

(«Коли настав чудовий май...»). Адам Міцкевич (1798-1855) («Непевність») та ін. (2 твори за вибором учителя).

Поетизація високого почуття кохання, розкриття у віршах його впливу на людину.

Розслідуємо детективні історії

Детективна література. Її характерні особливості. Різновиди детективів. Едгар Аллан По (1809-1849). «Золотий жук».

Захопливий сюжет твору «Золотий жук». Особливості композиційної будови твору – «розповідь у розповіді», її художнє значення (поєднання різних поглядів, створення емоційної напруги, таємничої атмосфери та ін.). Образи Вільяма Леграна, Джулітера, оповідача.

Артур Конан Дойл (1859-1930).

Оповідання про Шерлока Холмса («Пістрява стрічка» або «Спілка рудих»). Особливості сюжету і композиції оповідань про Шерлока Холмса. Шерлок Холмс як безпосередній учасник розв'язання сімейного конфлікту в оповіданні «Пістрява стрічка». Іронічне зображення пристрасті людини до легкого збагачення в оповіданні «Спілка рудих».

Сутність «дедуктивного методу» Шерлока Холмса, утвердження в його образі сили інтелекту і моральних якостей. Доктор Ватсон як оповідач. Різні точки зору на події

створення атмосфери таємності. Сімейний конфлікт і його злочинні наслідки у творі «Пістрява стрічка». Шлях Грімсбі Ройлотта від перспективного лікаря до вбивці.

Агата Крісті (1890-1976) «Таємниця іспанської шалі».

Особливості композиції оповідання, відсутність у ньому більшості рис класичного детективу. Образ Ентоні Іствуда. Непередбачуваність фіналу. Ознаки новели у творі.

Твори для додаткового читання:

Артур Конан Дойл «Собака Баскервілів». Марк Твен «Том Соєр - детектив». Малгожата

Стрековська-Заремба «Беррі, гангстер і купа клопотів», «Канікули з коровою, танком і злодієм». Алан Бредлі «Солоденьке на денці пирога».

Окуляри з кольоровими скельцями. Поезія.

3 твори на вибір учителя

Шандор Петефі (1823-1849). «Пісня собак», «Пісня вовків»

Погляд автора на вибір життєвої позиції, створення ситуації вибору для читача. Волелюбний настрій поезій.

Емілі Елізабет Дікінсон (1830-1886). «Хистка пелюстка розповита...», «Я вчора загубила світ...»

Єдність ліричної героїні з природою і світом. Глибина і оригінальність авторського світобачення.

Рабіндранат Тагор (1861-1941). «Хай навстіж двері.»

Радість єднання з навколишнім світом, активний оптимізм ліричного героя, глибина його почуттів.

повісті. Утвердження етичних цінностей. Ульф Старк (1944-2017). «Маленька книжка про любов». Різдвяна історія в контексті історичного минулого. Зображення світу дитинства крізь призму складних життєвих обставин (війна, туга за батьком, бідність, несправедливість). Родинні та шкільні стосунки у творі. Ідеї підтримки й любові, які допомагають людям вижити й морально встояти в скрутних обставинах.

Ульф Старк (1944-2017). «Диваки і зануди». Доля дівчинки Симони, її проблеми в родині та у школі. Стосунки Симони з однолітками. Складний шлях героїні до усвідомлення власної сутності. Роль дідуся в сюжеті твору. Тема перших почуттів підлітків.

6. Літературний детектив (5 годин).

Детектив як жанр літератури, характерні ознаки жанру. Жанрове розмаїття детективів.

Едгар Аллан По «Золотий жук». Артур Конан Дойл «Пістрява стрічка» або «Спілка рудих» (1-2 твори за вибором учителя й учнів).

Едгар Аллан По (1809-1849). «Золотий жук». Е. А. По – засновник жанру детективу у світовій літературі. Захопливий сюжет повісті «Золотий жук». Особливості композиційної будови твору – «розповідь у розповіді», її художнє значення (поєднання різних точок

Стислі відомості про письменника. О. Дюма як автор історично-пригодницьких романів. Французька історія й королівський двір у романі «Три мушкетери». Романтика пригод у творі. Образ д'Артаньяна та його друзів; їхня дружба, відданість і боротьба з ворожими силами. Образи Констанції Бонасьє та Міледі. Кохання й зрада в романі.

2.3. Українська історія у творах іншомовних авторів України та зарубіжних письменників.

Генрік Сенкевич (1846–1916). «Вогнем і мечем» (уривки). Стислі відомості про автора. Зображення в романі «Вогнем і мечем» національно-визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького. Постаць Богдана Хмельницького в романі. Лінія кохання у творі.

2.4. Трагічні сторінки історії ХХ ст. у документальній літературі.

Анна Франк (1929–1945). «Щоденник» (уривки). Анна Франк – жертва Голокосту. Біографічний та історичний контекст її «Щоденника». Зображення життя переслідуваних нацистами євреїв очима дівчинки-підлітка. Внутрішній моральний опір оповідачки злочинному антилюдському тиску нацистської ідеології.

Інваріантний компонент. Вальтер Скотт. «Айвенго» (ключові епізоди). Олександр Дюма. «Три мушкетери» (вибрані епізоди). Генрік Сенкевич.

як художній прийом створення атмосфери таємничості.

Особиста відповідальність

Антуан де Сент-Екзюпері (1900–1944). «Маленький принц». Алегоричні образи та ситуації, людські взаємини, моральні цінності в казці-притчі «Маленький принц». Філософський зміст твору. Маленький принц у ставленні до своєї планети, троянди, лиса та ін. Риси людей у казкових персонажах твору.

Рюноске Акутагава (1892–1927). «Павутинка». Утілення ідеї моральної відповідальності в новелі «Павутинка». Філософський зміст твору. Підтекст. Художні образи новели (Будда, Кандата). Символічні образи природи.

Сутність людини

Айзек Азімов (1920–1992). «Фах». Роздуми про майбутнє людини й людства. Образ Джорджа Плейтена. Проблема духовної реалізації людини. Розуміння сутності культури й освіти, призначення людини в сучасному світі.

Ніл Річард Мак-Кіннон Гейман (нар. 1960) «Кораліна». Клаус Гагеруп (1946–2018) «Золота вежа». Корнелія Функе (нар. 1958) «Чорнильне серце» (1-2 твори за вибором учителя).

Ніл Річард Мак-Кіннон Гейман (нар. 1960). «Кораліна». Проблеми родинних стосунків, пошуку свого ества, самооцінки. Казкові пригоди дівчинки Кораліни у

Хуан Рамон Хіменес (1881–1958). «На солодкий смуток поля.»

Взаємозв'язок природи з настроєм ліричного героя. Роль пейзажу у творі.

Твори для додаткового читання:

Сучасна зарубіжна поезія (2-3 твори на вибір учителя)

Від першої особи. Автобіографічна повість.

Алан Маршалл (1902–1984) «Я вмю стрибати через калюжі». Оптимізм, цілеспрямованість та стійкість головного героя, ураженого важкою хворобою. Роль батьківської підтримки та дружби з однолітками в становленні особистості Алана. Зображення у творі природи та трудящого люду Австралії початку ХХ століття.

Джеральд Малкольм Даррелл (1925–1995). «Моя сім'я та інші звірі». Відомості про позалітературну діяльність автора. Поетизація краси навколишнього світу, зв'язку людини з усім сущим. Відкритість душі хлопчика Джеррі, пізнання ним краси довкілля. Особливості авторського гумору та іронії.

Твори для додаткового читання: Тур Хеєрдал «Експедиція Кон-Тікі». «Аку-Аку» (окремі розділи). Джеймс Герріот «Про всіх створінь — великих і малих» (окремі розділи). Рей Дуглас Бредбері «Кульбабове вино».

Голоси з майбутнього. Наукова фантастика і фентезі.

Айзек Азімов (1920–1992). «Роббі» або **Роберт Шеклі (1928–2005) «Привид V».** Роздуми А.Азімова про майбутні стосунки людини і штучного

<p>зору, створення емоційної напруги, таємничої атмосфери та ін.). Образи Вільяма Лєграна, Джупітера, оповідача.</p> <p>Артур Конан Дойл (1859–1930). Оповідання про Шерлока Холмса («Пістрява стрічка», «Спілка рудих»). А. Конан Дойл – відомий автор детективних циклів, популярність його героїв у різних країнах. Особливості сюжету і композиції оповідань про Шерлока Холмса. Шерлок Холмс як безпосередній учасник розв’язання сімейного конфлікту в оповіданні «Пістрява стрічка». Іронічне зображення пристрасті людини до легкого збагачення в оповіданні «Спілка рудих». Сутність «дедуктивного методу» Шерлока Холмса, утвердження в його образі сили інтелекту і моральних якостей. Доктор Ватсон як оповідач. Різні точки зору на події як художній прийом створення атмосфери таємничості.</p> <p>7. Світова новела (6 годин). Новела як літературний жанр, її характерні ознаки, різновиди (2-3 за вибором учителя).</p> <p><u>О. Генрі (1862–1910). «Дари волхвів», «Останній листок».</u> О.Генрі – майстер новели. Моральні цінності в новелі «Дари волхвів». Біблійні мотиви у творі, художні деталі. Новела «Останній листок» – гімн людині, котра здатна на самопожертву заради ближнього. Специфіка розкриття образу</p>	<p>“Вогнем і мечем” (уривки). Анна Франк. “Щоденник” (уривки).</p> <p><u>Варіативний компонент 1:</u> Марк Твен. «Принц і злидар». «Янки при дворі короля Артура». О. Дюма. «Королева Марго». Р. Сабатіні «Одіссея капітана Блада».</p> <p><u>Варіативний компонент 2:</u> Історичні романи та повісті (1 твір за вибором вчителя).</p> <p>Частина 3. Незвичайне та фантастичне в літературі.</p> <p>3.1. Незвичайні історії: класика детектива.</p> <p><u>Едгар Алан По (1809–1849). “Золотий жук” (скорочено).</u> Стислі відомості про автора. Жанр детективу; його ознаки. Особливості детективних творів Е. А. По. Пошуки скарбу в оповіданні «Золотий жук». Риси характеру Лєграна. Композиційний прийом «розповіді в розповіді». Функції оповідача у творі.</p> <p><u>Артур Конан Дойл (1859–1930). “Пістрява стрічка” (скорочено).</u> Стислі відомості про автора. Загальна характеристика серії детективів про Шерлока Холмса. Специфіка побудови детективного сюжету у творах А. Конан Дойла. Унікальні аналітичні здібності Шерлока Холмса, його внутрішня шляхетність, боротьба за справедливість та співчуття скривдженим. Образ доктора Вотсона – вірного товариша й «наївного учня».</p>	<p>фантастичному світі з іншими «татом» і «мамою». Випробування та відкриття Кораліни.</p> <p><u>Клаус Гагеруп. «Золота вежа».</u> Життя родини Федерів до і після трагічного випадку з дітьми. Світ Маріанни, її стосунки з братом Генриком, глибоке переживання нею нездоланих наслідків нерозважливого вчинку. Золота Вежа як символ. Пам’ять про дорогих серцю людей – шлях до душевного зцілення. Теми життєвих випробувань, подолання страху й депресії, порозуміння й взаємодопомоги у творі.</p> <p><u>Корнелія Функе. «Чорнильне серце».</u> Тема «оживлення» книжки в романі. Образ Мегі – дівчинки, котра любить читати. Її пригоди й духовні випробування. Поєднання уявного і реального світів. Зіткнення сил добра і зла у творі.</p> <p>Підсумки</p> <p>Актуальні теми і проблеми у творах класичної і сучасної літератури, прочитаних протягом навчального року. Образи улюблених героїв та героїнь художніх текстів/ медіатекстів. Авторські ідеї, втілені в літературних персонажах. Літературні жанри та міжжанрові утворення. Сучасні ресурси творів зарубіжної літератури для молоді.</p>	<p>інтелекту. Образи Глорії і Роббі. Гуманістичний пафос твору. Ознаки новели у творі Р.Шеклі. Світ дитячих страхів і фантазій як змістова основа новели. Своєрідність гумору у творі.</p> <p>Анджей Сапковський (нар. 1948). «Відьмак». Світ слов’янської міфології та фольклору в новелі. Відображення у творі моральних моральних проблем людства. Образ Геральта, мисливця за нечистю. Особливості фентезійного світобачення або</p> <p>Марісса Мейєр (нар. 1975) “Маленький андроїд”. Сучасна обробка казкового сюжету про Русалоньку в оповіданні. Образ Меч 6.0 (Стар) – дроїда, що зміг піднятися до рівня почуттів людини. Своєрідність теми кохання. Гуманізм твору.</p> <p>Твори для додаткового читання: <u>Роберт Шеклі “Арнольд і Грегор” (цикл оповідань).</u> <u>Клайв Стейплз Льюїс “Твори з циклу “Хроніки Нарнії”.</u> <u>Філіп Пулман. Трилогія “Темні матерії”.</u></p>
---	--	---	---

Бермана (непримітна зовнішність, невдаха, найкращий «шедевр» митця). Образи дівчат, їхня динаміка (Сью, Джонсі). Особливості художньої мови новели, розповідач.

Герберт Джордж Уеллс (1866–1946).

«Чарівна крамниця». Видатний англійський фантаст Г. Дж. Уеллс. Точка зору дорослого і дитини в новелі «Чарівна крамниця». «Дива» та їхнє сприйняття персонажами. Оповідач твору (батько). Особливості дитячого світу.

Роль елементів фантастики.

Рюноске Акутагава (1892–1927).

«Павутинка»**** Майстер японської новели Р. Акутагава. Утілення ідеї про моральну справедливість у новелі «Павутинка». Філософський зміст твору. Підтекст. Художні образи новели (Будда, Кандата).

8. Сучасна література. Я і світ (6 годин).

(1-2 твори за вибором учителя та учнів)

Айзек Азімов (1920–1992). «Фах».

Роздуми про майбутнє людини й людства. Образ Джорджа Плейтена. Проблема духовної реалізації людини. Розуміння сутності культури й освіти, призначення людини в сучасному світі. Утвердження сили людського інтелекту, самостійності мислення, творчої уяви, моральних цінностей.

Діана Вінн Джонс (1934–2011).

«Мандрівний Замок Хаула».

Поєднання елементів казки та

Агата Крісті (1890–1976).

«Вівторковий вечірній клуб».

Стислі відомості про письменницю. Міс Марпл і Еркюль Пуаро як наскрізні персонажі детективних циклів А. Крісті. Критика суспільства й вад людської природи у творі «Вівторковий вечірній клуб». Характер міс Марпл; її детективний талант і відданість моральним цінностям.

Інваріантний компонент. Едгар

Алан По. «Золотий жук»

(скорочено). Артур Конан Дойл.

«Пістрява стрічка». Агата Крісті.

«Вівторковий вечірній клуб» (із циклу «Тринадцять загадкових випадків»)

Варіативний компонент 1. А. Конан

Дойл. «Спілка рудих». А. Крісті.

«Синя герань» та інші твори з

циклу «Тринадцять загадкових

випадків». «Зірка Заходу» та інші

твори зі збірки «Пуаро веде

слідство». Варіативний компонент

2. Детективні твори (1 твір за

вибором вчителя).

3.2. Фантастичні історії

Клайв Стейплз Льюїс (1898–1963).

“Лев, Чаклунка і стара шафа”

(ключові епізоди). Стислі відомості

про письменника. Задум циклу

«Хроніки Нарнії». Ознаки жанру

фентезі. Чарівна країна Нарнія та її

мешканці у книзі «Лев, Чаклунка і

стара шафа». Зображення боротьби

добра та зла у творі; образи Лева

Аслана та Білої Чарівниці. Образи

дітей; їхнє моральне дорослішання

детективу у творі. Образ Софі, світ її мрій, бажань, жахів. Значення художнього прийому чаклунства у творі.

Корнелія Функе (нар. 1958).
«Чорнильне серце»*****. Тема «оживлення» книги у творі. Образ Мегі – дівчинки, котра любить читати. Її пригоди й духовне випробування. Поєднання уявного і реального світів.

9. Підсумки (2 години).

Узагальнення і систематизація навчального матеріалу.

в Нарнії. Зрада й спокута Едмунда. Християнські ідеї та міфологічні мотиви в повісті.

Ніл Гейман (нар. 1960 р.). «Зоряний пил» (уривки). Стислі відомості про письменника. Тема пошуку мрії у творі «Зоряний пил». Внутрішні зміни головного героя упродовж його подорожі Чарівною Країною. Протиставлення справжнього й ілюзорного кохання у творі. Образ дівчини-зірки. Фантастичні персонажі та їхні функції в сюжеті.

Традиції фентезі у творі.

Діана Вінн Джонс (1934 –2011).
«Мандрівний замок Хаула»
(уривки). Стислі відомості про авторку. Казкова країна Інгарія. Пригоди зачарованої Софі на шляху до її звільнення. Чарівник Хаул та його мандрівний замок. Зіткнення темних і світлих сил в романі.

Інваріантний компонент: Клайв Стейплз Льюїс. «Лев, Чаклунка і стара шафа» (ключові епізоди). Ніл Гейман. «Зоряний пил»» (уривки). Діана Вінн Джонс. Мандрівний замок Хаула» (уривки).

Варіативний компонент 1: К. С. Льюїс. «Принц Каспіан. Повернення в Нарнію» та інші твори із циклу «Хроніки Нарнії». Г.Веллз. «Чарівна крамниця».

Д.В.Джонс. «Зачароване життя» (із серії «Світи Крестомансі»)
Варіативний компонент 2: 3 літератури фентезі (1 твір за вибором вчителя).

Підсумки та узагальнення.

